

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuul abonamentului:	
Pentru Austro-Ungari'a pe ann . . .	5 fl. — cr.
" " " " 1/2 ann . . .	2 " 50 "
Pentru Romani'a si strainetate pe ann . . .	7 " — "
" " " " 1/2 " . . .	3 " 50 "

Pretiuul insertiunilor:	
Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu	cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte
	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondintiele sè se adreseze Redactiune dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.

Circular'a Preasantitului Episcopu Ioanu Metianu.

Nr. 1626. Pres.

*Prea onoratiloru parinti protopresbiteri,
si onoratei preotimi parochiale din dieces'a
Aradului.*

Vediendu noi cum fiecare omu bine ganditoriu, in timpuri bune, se preingrisesce si pentru dilele cele grele ale neputintiei sale, ér' mai alesu cu câta seriozitate si ingrigire facu acést'a corporatiunile care se compunu si se conducu de barbati intielepti, — ni-am pusu intrebarea: daca corporatiuni ca aceea a functionariloru de statu, care pe langa asiguranti'a ce i-o garantéza legile statului, totu si-au mai infiintiatu ei de sine si unu fondu propriu de ajutorire; daca corporatiuni ca aceea a notariloru si a invetia-toriloru dela scólele poporali inca au intemeiatu fon-duri de ajutorire si de pensiuni pentru sine, veduvele si orfani loru; óre preotimea nóstra se nu véda lips'a si trebuinti'a infiintarii unui asemenea fondu pentru ajutorirea ei, a familielor si orfaniloru sei, in tim-puri grele? Óre sè nu fie sositu timpul ca preotimea nóstra sè se ingrigrésca si pe calea acést'a de sine, de confratii ei cei deficienti, de veduvele si orfani loru? Óre preotimea nóstra sè nu póta face nimica in modulu acest'a pentru sine si urmatorii sei? Óre sè nu fie si dens'a in stare a face ceea ce facu si alte asemenea corporatiuni?

Tóte aceste intrebari ne-au dusu la acelu res-punsu: cà preotimea nóstra nu este mai pucinu in-sufletita de lucruri bune de câtu altii, si cà prin urmare si dens'a voiesce si póte face in privinti'a acést'a totu ceea ce potu face si altii, daca va fi animata la lucru.

Pentru a ne convinge si mai multu daca res-punsulu nostru este in acordu cu vointi'a si dorintiele preotimei, si in casulu acest'a, pentru realisarea ace-loru dorintie, am convocat mai antaiu pe toti parintii protopresbiteri la o consultare prealabila a cestiunei

de susu, in care ne am intielesu sè se convóce tóta preotimea diecesana in conferintie la scaunele proto-presbiterali, ca sè se intrebe: daca doresce si voiesce a concurge dupa putintia la infiintierea unui fondu comunu pentru ajutorirea sa, ér' mai alesu pentru ajuto-rirea celoru mai lipsiti dintre ei, a veduveloru si orfaniloru loru? Éra dupa aceea am convocat o adu-nare generala a preotimei la resiedinti'a Nóstra, la care, pe langa parintii protopopi au participatu si câte duoi preoti din fiecare tractu protopopescu, ca delegati si plenipotinti ai preotimei eparchiale.

In adunarea acést'a tienuta la 1/13 aprilie a. c. mai antaiu s'a descoperitu vointi'a preotimei pronun-ciata in conferintiele tienute la scaunele protopopesci, adeca: cà preotimea doresce si voiesce a concurge la Infintierea fondului din cestiune, apoi s'a discutatú bazele, si s'a alesu o comissiune pentru elaborarea statuteloru.

Dorinti'a acést'a a preotimei a intimpinatu si consensulu si bunavointi'a Venerabilului Sinodu epar-chialu, carele a lasatu pe sém'a acestui fondu tóte tacele dela preoti si venitele sessiuniloru vacante, ce pana acuma au incursu in fondulu generalu die-cesanu.

Pe bas'a acestor'a adunarea preotimei intrunita in siedinti'a sa ultima dela 21 iuniu a. c. a votatu si a decretatu definitivu infiintierea unui „fondu preotiescu pentru ajutorirea preotiloru romani gr. orientali, a veduveloru si or-faniloru loru, din dieces'a Aradului“, apoi a votatu si statutele, care sub 16/28 iuniu a. c. Nr. 1410 B. s'au aprobatu si din partea Consistoriului nostru, si din care se comunica fiecarui preotu câte unu esemplariu spre luare la cunoscintia si orientare.

Precum aréta §-ii 4. si 5. din Statute, pe langa alte isvóre ce s'au luatú la intemeierea si sustienerea acestui fondu, adunarea preotimei a trebuitu se recurga si la unele contribuiiri ale preotiloru, aruncandu pre preotii cei cu parochii de frunte câte 8 fl., pre cei cu parochii de mijlocu câte 6 fl. si pre cei cu pa-rochii mai slabe câte 4 fl. pe ann.

Sperăm că cei mai multi dintre preotii nostri vor să aprecie această întreprindere și o vor sprigini din toate puterile; dar credem că se vor afla unii și de aceia, cari vor cugeta: pentru ce se contribuie la acestu fond, căci cine știe dacă vor ajunge să participe din el?

Dacă plugariulu, cându arunca seminti'a în pământ, s'ar îndoi că nu va ajunge să sece, atunci p'ar mai semena, dar nici n'ar avea unde seceră. Dacă cel ce sadesce pomi s'ar îndoi de rodirile lor, atunci nime n'ar mai sădi, și astăzi n'ar mai fi pomi roditori pe pământ. Dacă și alte corporațiuni ar fi cugetat așa, cându au întemeiat fonduri, astăzi n'ar mai exista de acelea.

Noi sperăm cu ajutoriulu lui Dumnezeu, încă în anulul acest'ă să se ajutore din fondulu acest'ă vre-o 40 până la 50 de preoți dintre cei mai lipsiți, căci în totu anulul se împartese un'ă a trei'ă parte din venitul fondului. La anulul sperăm să se ajutore vre-o 50—60 de preoți, și astfel din anu în anu totu mai multi, până cându va veni rendulu la tot. Și prin această sperăm să întărim și pre cei ce s'ar îndoi în realizarea acestui fond.

Cându aducem acestea la cunoștință întregei noastre preotimi eparchiale, provocăm pre totu faraosebire să spriginească cu toată bunăvoință și după putința această întreprindere salutară; era deosebi pe părinții protopresbiteri îi provocăm:

1. Ca, considerându că isvorulu principalu alu fondului acestui'ă sunt sesiunile parochielor reduse și reducându în viitoriu, alu caror venit de aici încolo nu mai încurge în fondulu generalu diecesanu, ci în fondulu preotiescu, că prin urmare venitul acelor sesiuni este venitul tuturor preoților, er' mai alesu alu celor deficienți, alu veduvelor și orfanilor preoților: fiecare părinte protopopu să stăruască din toate puterile a înmulți venitul acelor sesiuni arendându de timpuriu toate sesiunile vacante din protopopiatulu seu, la timpu acomodat, cu prețuri câtu mai bune; să stăruască, ca arendile acelor să se plătească regulat, și să se administre fondulu preotiescu fara scădere, er' de cumva unii ori alții dintre preoții actuali, ori dintre comune, ar face orecare greutăți la folosirea acelor sesiuni, să li se observe: că ei comitu pecatu mare, mai întâi în contra interesulu lor, apoi în contra fraților lor celor mai lipsiți, în contra veduvelor și orfanilor lor, care pecatu va striga răsplătire a supra celor ce l'ar comite.

2. Provocăm pe onorat'ă preotime eparchială, cându i se vor cere contribuțiile anuale, să le plătească cu toată bunăvoință, cugetându că tacs'ă, ce o contribuie la fondulu acest'ă, este numai o elocare sigură pentru sine și famili'ă sa. Observându: că dacă unii ori alții dintre preoți ar întemeia insisi asemenea fonduri particulare în parochiile lor, atunci adunarea preotimei credem să scutească pe atari preoți de contribuie și la fondulu comunu preotiescu.

3. Totu asemenea provocăm pe prea onorații protopresbiteri, și pe onorat'ă preotime, ca tacsăle consistoriali restante dela investituri, dela examenele de calificățiune, și altele de acestea, care aveau să intre în fondulu generalu, acum să le administre fondulu preotiescu, mai alesu după ce — precum auzim — Dumnezeu ne a binecuvântat cu o recoltă bună în anulul acest'ă, ca așa să facem toate pentru înmulțirea fondulu preotiescu, carele are mențiunea să contribuie multu la usorarea sorții preotimei noastre, a veduvelor și orfanilor ei.

Nutrindu speranța, că onorat'ă preotime întimpina toate acestea cu bunăvoință, și implorându binecuvântarea lui Dumnezeu asupra întreprinderii noastre acestei'ă, care cu diu'ă de astăzi intra în viață, cu binecuvântare arhierescă am rămas

Aradu, în 16/28 iunie 1877.

Alu Vostru tuturor

de binevoitoriu

Ioanu Metianu, m. p.
Episcopulu Aradului.

Congresulu bisericei ortodoxe române din Metropoli'a Transilvaniei.

Schimbarile, ce au urmat în ierarhi'a bisericei noastre, în anii trecuți, au înapoiat foarte multu afacerile congresulu bisericescu; chiar cauzele celea mai importante și de urgență au trebuit să stea neresolvite.

Acuma constatăm cu o viață multumire că, Înaltu Preasfântulu Archiepiscopu și Metropolitu, Mironu Romanu, a luat dispozițiunile necesare pentru a face față congresulu bisericei ortodoxe române din Ungari'a și Transilvani'a.

Mandatulu deputatilor congresuali aleși la 1874 expira cu lun'a Septemvrie a. c. Era cu începutulu lui Octomvrie începe unu periodu nou de trei ani, pentru care au să se facă noue alegeri de deputați. *Suntem dăru în ajunulu alegerilor nouă pentru membrii congresulu nationalu bisericescu*, la cari suntem invitați prin literile Înaltu Preasfântulu Metropolitu, adresate consistorielor eparchiale. Mesurile trebuincioase la împlinirea acestui act, din partea consistorielor noastre, vor urmă câtu mai urgentu.

Nu ne îndoiim, că sinodalitatea a devenit astăzi elementulu cel mai necesar și indispensabilu pentru viața noastră bisericescă, prin urmare obiectulu preocupățiunilor fiăcarui romanu ortodoxu. Acest'ă s'a constatat prin interesulu viu, manifestat de înțelegința noastră în afacerile bisericesci la toată ocaziunea.

O adevărată interesare au escitat în timpul din urmă cu deosebire, alegerile de membri în sinode și congresu. În adevăru frumoasă și înaltă e pusețiunea unui reprezentant alu poporulu, dar și grele sunt îndatoririle lui, mai vertos în biserică. Aici nu poate fi vorba de interese lumesci, cari se schimba după dispozițiunile oamenilor, ci de biserică, acea

institutiune divină, a carei continuitate, singura are se ni servéscă de temei în scopurile și lucrările noastre. Reprezentanții bisericescu, membrul unei corporațiuni religioase, trebuie să ocupe cu demnitate, locul ce-i desemna biserică prin votul poporului.

Alegerile cenistau înainte, vor servi ca dovadă, încâtă știu noi apretul sinodalității, după valoarea și însemnatatea ei. Ele seversite odată, actele celor alesi se vor înainta la Metropoli, era convocarea congresului va urma din partea Înaltu Preasfântului Metropolitu, prin unu act specialu, conformu dispozițiilor din statutulu organicu. Astfel, credem că în toamna se va întruni congresulu bisericescu ordinariu, dela care avem să așteptăm lucruri de mare importanță pentru biserică.

Din teologia S. Iustinu Martirulu.

IV.

Antropologia.

Sub cuventulu „antropologia” în genere este de a se înțelege știința a carei obiectu este omulu. Antropologia privește pre omu ca unu întregu, în totalitatea sa. Se împarte în psihologia și știința despre partea spirituale a omului, despre sufletu, și în Somatologia și știința despre corp, și în câtă această parte este cea naturală și materială se numește fiziologia. — Cândă avem să vorbim despre dogmele antropologice la S. Iustinu, vom considera omulu ca unu întregu, ca sinteza constatarea din materia (corp) și spirit (suflet).

În paganismu și filosofia pagana, precum adevărurile și cunoștințele despre Dumnezeu și lucrurile Dumnezeiesci erau tulburate prin totu felulu de erori și deformate prin aberațiuni și extravagante: așa și în religiune una dintre cele mai de frunte întrebări, întrebarea despre destinațiunea și naturăa omului, despre puterile și lucrurile sale era predominantă de cea mai mare nesiguranta; ba putem cu dreptu cuventu dice că o totală ignoranță și întunecă acoperă orizontulu cunoștinței relativu la ținta omului supra naturală și la adevărurile cari o privesc pre aceea. — Aci era de ajuns ca se se arde adevărurile creștinismului pentru ca se se aduca lumina și rătăcirile pagane se se arde în golatatea lor, lasându a li se vedă caracterulu lor celu destructiv pentru moralitate. — S. Iustinu, are în vedere cu deosebire fatalismulu etnicu, în fața carui susține valoarea libertății morale și a posibilității de a-și castiga fiacare mântuirea. De alta parte cuvintele sale sunt îndreptate contra exclusivismulu iudeoesc, cari se gureau de singurii chemați la mântuire, în puterea originii lor. — Contra acestor unilateralități S. Iustinu dezvoltă doctrina creștină despre pecatul original și generalitatea pecatului, precum și că toți sunt chemați la viața eternă prin grația întru Iisus Christos. Pre lângă acestea, doctrina despre lucrurile din urmă (eschatologia) și despre înviere, pentru timpurile de atunci a avut unu deosebitu interesu.

Cu privire la naturăa omenească, s. scriptura se exprima destul de clar în cartea facerii. Acolo se accentuează dichotomismulu adecă învețitură că omulu este compus din două principii, din suflet și trup, această învețitura o propune și S. Iustinu, formându astfel substanța doctrinei sale despre om. Ici colea în s. scriptura se afla locuri, în care se vorbește și de trichotomism (trup, suflet, spirit) I Thes: 5. 23: *sōma, psychē, pneuma*). Însa nu se poate afirma că în acel loc apostolulu ar fi statuit trei parti deosebite de alta în modu substanțial, ci ascrie spiritului numai ore care parte superioară a sufe-

tului, partea careă caută spre Dumnezeu și este locasiulu grației. Și numai în acestu înțelesu vorbește și Iustinu despre trei parti în om. Elu se alatură la definiția îndatătă pre atunci, careă adică dice că omulu este: animalu rațională (*zōon logikón*), care este compus din corp și din suflet (*ek psychēs ke sōmatos synestós*, Dial 93). Și cândă vorbește despre pedepsele eterne, cari voru avea de a le suferi cei condamnați, observă că suferințele le voru suporta purtându acele trupuri și avendu același suflet, cari le-au avut aci pe pământ; de alte parti nu pomenesc; din contra corpulu și sufletulu sunt pentru densulu ambele parti constitutive a naturii omenești chiar și a Domnului (II. Apol. 10.). Cu toate acestea nu au lipsit nici de aceea, cari susțin că unde santulu Iustinu vorbește independentu; deosebesce expresu trei parti în om, principulu rațional și inteligent: spiritulu; principulu vitalu animalic: sufletulu, și materiă în sine mărta și fără viață: corpulu. Spre argumentarea acestora se aduce unu loc din scrierea sa despre înviere c. 10: Învierea va fi pentru corpulu cădiut, deoarece spiritulu nu cade; sufletulu este în corp, care fără suflet este mortu. A parasit sufletulu corpulu, atunci nici acestă este mai multu, deoarece corpulu este lacuina sufletului, ăr sufletulu este lacuina spiritului. Aceste trei sunt rezervate pentru aceia cari au speranța în Dumnezeu. (*Anastasis esti tu peptokotos sarkiu, pneuma gar u pitei, psychē en somat estin, u zē de upsycho: . . . oikos gar to soma psychēs, pneumatōs de psychē oikos: ta tria tauta tois elpida elikrinē ke pistin adiakriton en tō theō echusi sotesontai*). — Pre lângă toată aparința, totuși trebuie să contestăm trichotomia în acestu loc și în sensulu datu. Din totu tractatulu despre înviere, și cu deosebire din capitulu premergatoriu acestui citat rezultă numai două elemente pentru constituirea naturii omenești, dintre cari trupulu morindu se disolvă în elementele sale primitive, ca scăldându-se la înviere se fia împreunatu au același suflet. Fără chiaru se vedă acestea în capitulu alu VII unde se respinge afirmațiunea că fiindu corpulu cauză a pecatului, nu ar fi convențiosu ca se învia: Se obiectează din partea lor, dice elu, că corpulu fiindu pecatosu necesită și sufletulu ca se pecătuescă. Inse cum va pute corpulu numai de sine pecat, dacă nu va fi unu suflet, care se-lu conducă? Precum dintro o parohia de boi, dacă se desjuga unulu, celalaltu nu poate ară, așa nici corpulu; dar nici sufletulu, disolvinduse legatură dintre dănsu, nu poate se funcționeze. (Despre înviere c. 10. la I. Damasc.) După acestea la cunoscută definițiune despre om, se adaugă, că ar fi o distincțiune perversă, a recunoște numai fața de suflet mântuirea și nu și pentru corp, documentată fiindu învierea acestui. — Ce e dreptu, pre baza citatului de sus nu e usor a scote la S. Iustinu dichotomismulu, și argumentele aduse de unu adencu cunoscătoru a doctrinei lui Iustinu, Semisch, nu sunt ușor de resturnatu. Inse dacă vomu considera că numitul scrietoriu, nu numai la ss. parinti dar chiaru la filosofii vechi ca Anaxagora și Plato etc. încă au căutat doctrine protestante și pre Lutheru, și dacă vomu considera că și la alți ss. parinti ocuro atari spresiiuni, ca sufletu și spirit, fără ca se fia legata de dănsu o deosebire reală, esențială și substanțială, rezultă adevărulu vederilor noastre în învețitura lui Iustinu cu privire la acestu punctu.

2. Nemurirea. Învețitura despre nemurire este dezvoltată în capitulu primu din dialogulu cu Trifon; și în acestu punctu a aflatu destui urmași. S. Iustinu ascrie sufletulu nemurire întru câtă este simplă substanță și ca atare nesupusa disolvării și corupțiunii, ci elu areta cauză a posibilității, ăr nemurirea reală o dechiară de unu daru pre care l'a reversatu Dumnezeu asupra sufletului prin unu act deosebitu alu grației sale. Rătiunea unei astfel de nemuriri la spiritele finite o afla Iustinu în împrejurarea că acestea nu sunt absolute, deoarece numai Dumnezeu ca absolutu și eternu are viața în sine, pre cândă spiritelor finite aceea le este

data dela Ddieu. Că Ddieu a pututu dá spireteloru nemurirea ca o proprietate naturale si esentiale si ca e putere imanenta, nu amintesc Iustinu, de si dupa parerea lui asia ceva ar trebui se contesteze. „Precum omulu ca atare nu exista continue, si nici sufletulu este totdeun'a impreunatu cu trupulu; precumu acésta armonia dispare indata ce sufletulu parasesce trupulu, asia ar trebui ca si dela sufletu, daca ar fi supusu peritiunei, se se departe spiritulu viu-facatoriu, si se nu fia mai multu, ci se se întórca acolo de unde a venit“ (Dial. 6.) — Cătu pentru valórea acestei explicari propria a nemuririi, trebuie se observamu că revelatiunea divina inca nu a determinatu mai de aprópe, nici a exprimat chiaru cualitatea dinsei si nici bisericei i s'a datu ansa a aduce o hotarire determinata asupra acestei intrebări. Ci parerea lui Iustinu, cu tote acestea, nu este cea indatinatu la toti ss. parinti. Nemurirea sufletului nu este nici pre departe identica cu atributul lui Ddieu ca absolutu, in care existinta si substantia sunt un'a in modu reale si cu necesitate obiectiva. La Ddieu, ca fiintia absoluta, nu póte avé locu nimicirea séu reintórcerea in nimicu ori coruptiunea; séu vorbindu in limb'a filosofiloru, tóte acestea sunt metafisice imposibili, precandu spiritele create, chiaru de acela-si Ddieu de la cari si-au primitu estimea si vietia, potu se fia nimicite. Celu pucinu, in sensu metafisicu este posibil ca sufletulu se se dee pierdiarei.

Cu tóte acestea nemurirea sufletului nu e numai simpluminte donativa, dupa cum o espune S. Iustinu. Sufletulu, din natur'a sa, posiede mai multu de cătu numai posibilitatea de a fi nemuritoriu; elu este din natur'a sa necorruptibile, de ora ce substantia lui este imateriale, este spirituale si ca atare independenta de materia. S. Iustinu nu face deosebire intre acea durata eterna pre carea Ddieu o póte si o a potutu acordá chiar si lucrurilor materiali si intre nemurirea sufletului, carea sufletului este data deodata cu natur'a si existenti'a sa. — Doctrin'a S. Iustinu despre nemurire o mai aflamu si la alti apologeti, la Arnobiu, Theofilu etc. — Dar pentru acestea nu trebuie se presupunemu că dora intentiunea Stulu Iustinu ar' fi fostu a face nemurirea sufletului, respective doctrin'a despre acea, prin parerea sa mai nesigura. In capitu V din dialogu face provocare chiar la argumentulu moralu despre nemurire. In totu casulu din acestea tóte putemu trage nutrementu si probe valide spre a aperi pre Santulu contra invectiveloru posibili, că adeca ar' favoru unoru idei emanatistice, in urm'a caroru sufletulu ar' fi unu eflusu emanatu si o parte din Ddieu. Atari imputari s'a facutu din partea gnosticiloru, cu provocare la respunsulu afirmativu ce l'a datu intieleptului betranu la intrebarea daca sufletulu este dela Ddieu, divinu, nemuritoriu si parte a intelectului ddieescu (*autu ekeinu tu basiliku nâ meros*). — Spresiunea: „Sufierea lui Ddieu (*emfysema*) pentru sufletu, carea se afla si in cartea facerei, si ocure la Iustinu si alti parinti, nu dice nimicu in favorulu unei teorie emanatistice, carea i s'ar puté imputá. Din contra togmai din idei'a sa despre numurire resulta că originea sufletului o afla in unu actu voluntariu a lui Ddieu, căci altcum nu potemu pricepe cum admite ba chiar afla de necesaria o conlucrare speciale a lui Ddieu spre conservarea fiintieloru.

3. O intrebare dintre cele mai multu tractate, dar si in modu fórte variu resolvita, este intrebarea despre libertatea morale. Cunoscinti'a despre acestu obiectu, paganiloru, in cea mai mare parte, le-a lipsitu, séu a fostu intunecata de ideile si informatiunile loru fatalistice. — Poetii si filosoffi si-tinsera mana spre a servi impreuna fatului celui mai obscuru si a-i supune lumea atátu a omeniloru cătu si a Dieiloru. Prin acestu fatalismu, nunumai idei'a de Ddien a fostu deformata in paganismu, dar adeveturile despre prevedintia au fostu delaturate si neconsiderate si nasuintiele morali facute in fundamentulu loru imposibili. Inse aceste idei fatalistice au aflu intrare si primire si la poporu;

esperinti'a ne spune că atari idei in timpuri nemorali afla resunetu si buna primire la omenii scapatati si plini de vi-tiuri spre a servi de escusa immoralitatii acelor. Acum daca erá ca Christinismulu se-si resolve problem'a aducandu regenerarea moravureloru: acel'a nu s'a potutu arétá indifere-ntu facia de acelu fatalismu, — care se bucurá de ospitalitatea si a gnosticiloru. — Stulu Iustinu aréta asiadara că idei'a despre fatu (ursita, norocu et.) ca caus'a obscura si neconscia ce domina tóte, este absurda si-si contradice siesi, deorace primindu-o se aréta necesitatea postulatului, că nu este cauza suprema, că imperiulu seu este impartitu, deorace la unulu lucra binele, precandu la altulu trebuie ca acelu bunu se-lu combata lucrandu reulu. Astfeliu aceasi cauza carea ar' trebui se fia absoluta, devine imperfecta si schimbatóre. Daca domnesce fatalismulu, cade deosebirea dintre bine si reu, si tóte notiunile, conceptele si ideile morali sunt vanitate. Fatalistii se provóca si la locuri din s. scriptura, asia la profetii. Inse conclusiunile trase de acolo sunt false. Profetiele sunt de a se esplicá in puterea atotuscientiei si prescientiei Ddiesci facia de cele venitóre, ér nu in puterea dispuetioniloru fatalistice si pre bas'a predominiei causeru lucrurilor si intemplamintelor omenesci. (Apol. I. 43. 44. Apol. II. 7.) Reulu din lume nu póte servi de argumentu pentru existenti'a unui fatu; dar' elu nici nu-si are caus'a si principulu in Ddieu; este totusi permis din partea lui Ddieu. St. Iustinu numescu reulu din lume lucrare a angeriloru celoru rei. (apol. II. 7.)

In faci'a ideiei pagane despre fatu, sta adevurul chrestinu despre libertatea morala, in puterea carei'a omulu se póte pre sine determiná atátu pentru bine cătu si pentru reu. Acestu adeveru nunumai este presupusu de santele scripturi, dar elu este atestatu si de conscientia individiloru. Mai vorbesce pentru acestu adeveru faptulu, că la lucrările nostre, acum suntemu condusi de un'a norma, acum de alt'a; acum facemu si urmamu binele, acum urmamu si facemu reulu. „Daca omului ar' fi predestinatu séu din partea fatului hotaritu, a fi séu bunu séu reu, atunci elu nu ar' puté alege, pentru opuse nu ar' fi susceptibilu, aici si-ar puté schimbá parerea. (Apol. 43.) Numai pucinu este atestata libertatea chiar de necesitatea legiloru normative pentru lucrările si lasările ómeniloru. Acésta necesitate o au recunoscutu chiar si Stoicii in etie'a lor, de si in metafisica invetia celu mai inexorabile si severu fatu. — Mai departe, lucrările nostre tragu dupa sine séu resplata séu pedépsa, ceea ce nu ar' avé locu daca omulu nu ar' fi responsabilu despre densele. — Realitatea libertatii morali o aflamu astfeliu propusa si la alti apologeti, la Athenagora si Teofilu et.

4. In legatura cu dogm'a despre libertate, stau inca dóue dogme: despre pecatulu originalu si vin'a lui si despre gratia. Cu provocare la cuvintele apost. Pavelu, Rom. 5. 12. St. Iustinu intónéza realitatea pecatului originalu, contrasu de protoparintii nostri in paradisu precum si universalitatea aceluia la genulu omenescu. Midiloculu regenerarei este tain'a botezului. Ca o urmare si ca o mostenire a aceluia este moartea. Dar prelanga acestu pecatu nu remane neamintita si coruptiunea si vin'a ce se contrage prin pecatele personali. Si daca mórtea totusi ajunge si pre atari cari inca nu au pecate personali, aceea este a se reduce órecum la pecatulu lui Adamu. Relatiunea dintre pecatulu originalu si cele personali, Stulu Iustinu, nedandu-i-se ansa, nu o a desvoltatu mai de aproape.

Incátu pentru gratia, fructele aceleia le conditiuneza de meritulu lui Iisusu Christosu si de lucrările morali si virtutile singuraticiloru. Mantiirea omului, invétia S. Iustinu, se ajunge sub dóue conditiuni, obiectiva si subjectiva. Condițiunea obiectiva jace in meritele Dlui nostru Iisusu Christosu, ér cea subjectiva in meritele personali. Ca momentu principale alu activitatii morali a omului pentru ajungerea iertarei pecatelor, servescu credinti'a si infrangerea inimei; si numai dupa ce au premersu acestea se spendéza grati'a

obiectiva celor pregătiți prin botezu. Cu toate acestea și până ce se realizează condițiunea subiectivă a mântuirii, chiarul lui Ddieu este de lipsă pentru luminare. St. Iustinu vorbește în mai multe locuri despre această gratia. Între altele dice: „Ca se fimu creați la început, nu a stat în puterea noastră; ca înse se urmăm și facem cele placute lui (Ddieu) și înca cu puterile noastre intelectuale, spre acestă cauta a ne mîscă și ne conduce de credință (*peitheî te ke eis pistin ageî emās.*) — Și noi credem despre toți omenii că numai nu sunt reținuți de a învăța și a cunoaște misterele credinței, dar' din contra sunt stimulați spre aceea.” (Apol. I. 10.)

Ca unu apendice a dogmei despre gratia și mântuire este a se considera doctrina S-lui Iustinu despre preținsă predestinare. Ar' fi unu timp pierdut acela, în care cineva ar căuta la st. Iustinu o predestinare absolută, după cum o aflăm mai târziu la Augustinu, și carea a degenerat la protestanți în determinismu. La St. Iustinu stă în frunte presciența ddișcă, s'eu vorbindu teologicesce, predestinarea condiționată de lucrările libere și morale ale omului. La această teorie i-a datu ansa fatalismulu etnicu, pre care densulu si-a facutu de problema a-lu combate din toate puterile. Contra acestuia se încerca a aduce la valoare aserțiunea, că Ddieu din eternu a precunoscutu, ce va pute omulu liberu produce în timp. În apologi'a prima atacandu fatalismulu dice că, în creștinismu numai unu futu este, adică hotărîrea lui Ddieu de a remunera faptele bune și a pedepsi cele rele. Langa acestea adăuge apoi espunerile sale despre predestinare în puterea carei'a Ddieu mai înainte a hotărîtu fia carui resplat'a eternă, deorace din eternu a prevediutu faptele și meritele aceluia ca ființa liberă. Astfelu, de o predestinația absolută la S. Iustinu nu p'ote fi vorb'a; p'ote înse de una pendentă de faptele fiăcarui, s'eu vorbindu bisericesce, p'ote fi și este vorba de presciența lui Ddieu despre lucrările libere a omenimei în genere și a indivizilor în specie.

Iustinu.

Moralitatea tieranului romanu.

III.

(C.) Fia care corporatiune numai atunci trebuie susținută și promovată, dacă printr'ensă se promovează bunăstarea, prin urmare scopulu singurateciloru, ce o compun. Moralitatea publică e atributul celu inamovabilu alu ori cărei corporatiuni, deci și statulu, suprem'a corporatiune are datorința cea mai sântă se grigescă de susținerea și promovarea moralității cetățieniloru sei, de ora-ce altmăntea si-sapa insusi mormentulu. În articolulu precedent vedim ramu, ce sarcine cutropitorie gramadesc statulu pre umerii cetățieniloru sei. Credem că e superfluu se insirăm aici beneficiile, de care se bucura aceiași în urm'a atătoru sacrificii, de ora-ce scim cu totii că pre nicairea în statulu nostru tieranulu nu dispune de nici unu minutu liberu, pentru ca se grigescă și de promovarea sa spirituală, nu! căci timpul nu-i e suficiente se-si castige pana de tote dilele și se adune dările cele ne mai pomenite, pentru ca se ingrasie pre atăti'a călei fora de scopu. Ceea ce ni-a mai ramas la dispozițiune e cass'a domnului, care ni-au pas-tratu-o intactă strabunii cu scumpu sangele lor. Biserica lui Christosu alaturea cu școl'a — farulu celu luminatoriu, acesti doi operatori năvingibili ai moralității ni-potu versa balsamu în ranele cele sangerande; pre langa aceste grupandu-ne cu micu cu mare, potemu privi cu siguranță la venitoriu, potemu pasi fora de tema catra tînt'a genulu uman, căci aceste sunt stănce de granitu și sfărîmă toate loviri tiranesci.

Privirile noastre speciale trebuie se se pasca deci pre aceste corporatiuni, dacă vrem se statorim calea, pre care nu p'ote regresa moralitatea tieraniloru romani, din contra numai progresă.

Ceea ce atinge biserica, intrinsa resuna și astăzi cu-

ventele mantuitoriului. Aflăm înse cu amarătiune, că biseric'a romanescă a pierdut foarte multu din însemnătatea sa strabună, de ora-ce creștinii nostri nu o mai veneră ca odinioară. Caus'a principală a reului noi nu o aflăm aiurea, foră numai în desinerea relegiunaria, din care astăzi se face monopolu formalu. Aici ne vedem necesități se întrebăm cu totu de adinsulu pre cei ce nu se rusinează a exploata biserica în favorulu intereselor particulare, dacă de o parte știu ce locu e acela, pre care lu-ocupa, și pre de alt'a dacă mai simțesc în inimile lor ver o schintea de romanismu? Marsiavulu de proselitismu nu se unesc cu principiile bisericii adevărate alui Christosu, prin urmare professorii lui nu sunt demni se îmbrace vestimentele preotiesci. Marii imperati ai imperiului romanu si-plecara capetele dinaintea creștinismulu, aceea a adevăratelor investiature ale lui Christosu și lucrara din toate puterile se unifică biserica în statulu nedespărțitu, semnu învederatu despre convingerea lor, că numai în unire jace puterea. Adevărulu acest'a s'a repetitu de mii de ori, chiaru și prin limba clopotulu celu mare; ore se nu ni patrunda odata urechile? Dacă nu-lu auzim, atunci sunteți surdi și ca atari înca nu meritați se stați celebrandu în santele altare.

Momentuositatea cestiunei ni-impune se ni-adresăm catra următorii demni ai marelui Andrei, și catra a nemo-ritoriloru Alessandru, Petru și Inocenție; în manile v'ostre jace astăzi se puneti stavila abuzurilor ce bantuescu pre neamulu românesc; dela voi aterna se restituiți bisericii romane însemnătatea de odinioară si astu-feliu se promovati moralitatea romanulu asupritu. Dacă evenemintele dilei vi-au legatu manile și nu poteti lucra, atunci lasați se cadia pre acele legături lacrimile fierbente ale neamulu românesc, și aceste de sigur le voru frange!

Activitatea bisericii nu p'ote areta succesu, foră de ajutorulu școlii; asemenea și școl'a foră de concursulu bisericii și-pierde însemnătatea. Biserica și școl'a sunt două concepte coordonate; prin urmare scopulu principalu alu amanduror'a e promovarea moralității. Împregiurările critice din viața noastră publică nu ni-au lasatu nici în școlă man'a liberă. Se pare că scopulu veaculu lumineloru s'a străformatu la noi în lupt'a pentru esistență; de aceea trebuie se grigim cu scumpetate se nu ni-se nemicescă școl'a, căci atunci ni-pierdem biserica și-apoi intrăga moralitatea; va se dica ne abatemu dela calea adevărulu și ne prepadim ca materia, subjugandu-ne insisi spiritulu.

Misiunea invetiatiului romanu deci e caracterisată pre deplinu prin a preotulu; dacă acest'a are se pastreze neatacată invetiatur'a lui Christosu, atunci invetiatiulu trebuie se devina urmatoriu adevăratu alu apostoloru pre de o parte, și de alt'a apoi se-si aduca a mînt de marele dascalu Lazaru, carele prelungă propagarea moralității aruncă din mană plina sementi'a romanismulu. Aici suntemu convinși din esperiența, că nu avem se mai adăugemu nemicu, de ora-ce invetiatorii nostri lucră din toate puterile pre carier'a concediută. Escepțiunile se voru pierde pre încetulu de sine, căci întuneculu nu p'ote contrastă radioru sôreloru viuifacatoriu.

Se abstragemu deci cu totii dela calamitățile ce obvinu din părți dusemane; restulu releloru din sinulu nostru potemu face insine ca se dispara, și disparendu aceste, se voru nemici și relele esterne, și atunci vomu potă pasi fora de resistență catra tînt'a prefîptă; atunci vomu vedă cu ochii proprii cum progresă moralitatea poporulu nostru în genere.

Dacă vrea cineva se întelăga ponderositatea situațiunei noastre, atunci credem că amu disu de ajuns în materi'a ce ni-amu propus-o; aterna totulu firesce dacă amu potutu vorbi la inimă; decumva acest'a înse nu ni-a succesu, atunci totusi neconsolăm, de ora-ce scim că: puterea strabuniloru nostri mai traesce și astăzi în următorii lor, și acestia, vedindu reulu, nu voru suferi se între până în madu'a poporulu, ci lu-voru delatură înca la timpululu seu. —

Diverse.

„” In numerulu de facia alu fôiei nôstre publicamu dône acte de mare însemnatate, circular'a preasantitului nostru Episcopu eparchiotu Ioanu Metianu, prin care se aduce la cunoscintia intrarea în viétia a fondului menitu pentru ajutorarea preotiloru romani ortodoxi dîn dieces'a Aradului, a veduveloru si orfaniloru loru, si alu doilea, statutele acestui fond. Noi ne-am pronunsiatu asupra importantiei si necesitatii unui atare fond pentru preotii nostri cu alta ocasiune, si acum suntemu în placut'a pusetiune de-a pune în vederea publicului însesi actele meritorie, însemnandu că pentru administrarea fondului, conferinti'a preotiloru din $\frac{9}{21}$ Iuniu a. c. a alesu, conformu statuteloru, unu comitetu sub presiedinti'a Episcopului, compusu din urmatoarele persône: Andrei Papp, archimandritu si vicariu episcopescu, Ioanu Tieranu, protopopulu Lipovei, Meletiu Dregheciu, protopresb. Temisiorei, Ioanu Ratiu, protopr. Aradului, Vasiliu Zorlentiuanu, parochu în Caprutia, si ases. cons., Mihaiu Sturza, parochu în Siepresiu si inspectoru de scôle; precum si o epitropia compusa din persônele: Iosifu Belesiu, ases. ref. ca casariu si Ioanu Russu, ases. cons. si parochu în Aradu, cu controloru.

□ In protopresbiteratu Pestesiului, consistoriulu Oradii-mari, dupa cum ni s'a raportatu, a alesu de fiitorulu protopresbiteru pe Iosifu Ves'a parochu în Chisineu, (cot. Bihorului) si ases. consistorialu.

.... (Hirontonire.) Georgiu Balanu s'a hirotonitu intru preotu pentru parochi'a Bucovetiu, din protopresbiteratulu Temisiorei.

✂ Fundatiunea Elena Birta, de care sinodulu nostru eparchialu a fostu atâtu de ingrigitu pana aci, în septeman'a trecuta a devenitu în posesiunea si administratiunea faptica a diecesei nôstre. Capitalulu foundationalu se suie la sum'a de 50,945 fl. 15 cr. din a carui percente se vor stipendia în totu anulu câte 12 tineri studinti romani.

„” Reuniunea invetiatoriloru romani din dieces'a Caransebiului va tiené adunarea sa generala în Recitia montana, în dilele 13, 14, 15 Augustu st. v. a. c. dupa program'a ce urméza: În $\frac{1}{13}$ Augustu. 1. Comitetulu localu din Reciti'a, constituitu pentru încortelarea tuturor participantiloru si pentru conducerea festivitatii adunarei generali, va întepinâ pre participantii la gar'a calei ferate din Boci'sa montana la ôrele 11 $\frac{1}{2}$ din dia. Aci va acceptâ un trenu separat alu calei ferate vicinale din Reciti'a, care va primî pre participantii si va continuâ caletori'a. 2. De la gar'a din Reciti'a montana participantii voru fi condusi prin membrii comitetului la corteile pregatite. 3. La 3 ôre d. am. comitetulu reuniunii se va întruni în siedintia în scôl'a gr. or. din Reciti'a romana. 4. La 4 ôre d. am. va avé locu totu în acea localitate o conferintia, în care se va luâ în pertractare modificarea statuteloru reuniunii. 5. La 6 ôre participantii convinu la otelulu „Novotny“, de unde cei ce dorescu a vedea etablissementele societatei calei ferate din locu, voru fi condusi prin membrii comitetului festivu. 6. Sêra la 8 ôre totu în localitatea amintita, concertu executatu de capel'a musicala montanistica din locu. În $\frac{2}{14}$ Augustu. 7. Atâtu membrii câtu si ceialalti participantii se întrunescu deminétia la 7 ôre în biseric'a rom. or. din Reciti'a montana si iéu parte la celebrarea chiamarei spiritului santu. 8. La 9 ôre se va deschide si tiené adunarea generala în sal'a „Novotny“. 9. Dupa acést'a banchetu totu aci. 10. Sêr'a va urmâ petrecere de jocu în sal'a adunarei, în favorulu fondului reuniunii. În $\frac{3}{15}$ Augustu. 11. La 7 ôre deminétia continuarea adunarei generali. 12. La 11 ôre prandiu si pregatire pentru caletoria. 13. La 12 ôre întrunire la „Novotny“ si plecarea la gara, de unde la ôrele 12 $\frac{1}{2}$ din di se incepe caletori'a îndereptu spre Boci'sa montana pe calea ferata.

(✂) Santirea si distribuirea stéguriloru pentru nouele regimente de dorobanti si de artilaria, cari facu parte din corpulu I si II a armatai romane active, s'au seversitu du-

mineca în 17 Iuliu, la marele cuartiru generalu a M. S. Domnitoriului, dela Poiana, cu care ocasiune, siefulu de statu majoru alu armatei romane dete cetire urmatoriului ordinu de di alu Domnitoriului Carolu I: „Dandu-ve drapelulu corpului, ve incredintiezu onôrea Romaniei, pe care o punu astfelu sub scutulu curagiului, devotamentului si abnegatiunei vóstre. Pentru prim'a ora se presinta solemn'a ocasiune d'a primî drapelulu în prediu'a mergerei pe campulu de onôre, cautati a-lu încununâ de-o nemuritoare gloria. Nu uitati nici odata că drapelulu este simbolulu patriei, cea mai mare onôre pentru voi este, de a ve dá viétia pentru a-lu aperi si a-lu pastrâ în manile vóstre, facandu-lu pururea se fâlfae peste tôte obstacolele ce va învinge vitegi'a vóstra.“

Anunciu!

Adunanti'a generala a *alumneului* romanu din Thimisióra se va tiené în localitatile presidiului, vineri în $\frac{19}{31}$ Augustu a. c. dimineti'a la 10 ôre, la care sunt pofiti toti membrii.

Mel. Dregheciu, m p.

Prot. ca presied. Com.

Eman. Ungureanu m. p.

ca notariu.

Concursu.

1—3.

Concursu pentru cascigarea *stipendieloru* — din *fundatiunea Christophor Schiffman-iana*, menite pentru tinerii din B.-Comlosiu eventualmente din protopopiatulu B.-Comlosiului, — unulu pentru unu preparandu, altulu pentru unu teologu, anualmente cu câte 240 fl. v. a. pentru fiescecarele.

Recurintii voru documentâ:

1., că sunt romani gr. orientali din B.-Comlosiu respective din protopopiatulu acest'a, si că pentru care vocatiune — din aceste doué — voiesce a se dedicâ.

2., Pe langa producerea atestatorulu de paupertate si conduita morala, voru aclude testimoniulu despre raportatulu progresu în studiele gimnasiale, care pentru preparandu se recer si siese, ér pentru teologu essamenu de maturitate observandu-se, cumca daca nu vor fi de acést'a calificatiune, atunci se voru alege ma si din clasele normale, inse cari se vor obligâ a studiâ siese clase respective a depune essamenulu de maturitate si că va fi docente respective preotu.

Recursurile sunt a se tramite subscrisului pana în 17 augustu st. v. a. c. cum apoi în urmatori'a diua ar urmâ alegerea stipendistiloru prin sinodulu protopopescu.

B.- Comlosiu, 27. Iuliu, 1877.

Din incredintiarea fundatorelui, V. Sierbanu, protopopu.

1—3

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scôl'a nôstra confesionala din *Valeabalvasnitia* se recere unu invetiatoriu rom gr. or.

Emolumente sunt în bani gata 80 fl. 12 meti cucuruzu în bóbe séu 36 fl. 6 orgii de lemne numai pentru sine, séu 42 fl. si pentru scripturisticele sale 4 fl. Cuartiru naturalu si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupâ acestu postu, pre langa propunerea invetiamentului, voru servi si ca cantori la biseric'a, si au pana în 15 Augustu a. c. *vechiu* a-si trimite recursele loru prin prea Onor. D. protopresbiteru tractualu, conformu statutului org. adresate comitetului parochialu; pana la care timpu, pentru desteritatea în cantari se binevoésca în o duminica séu serbatóre a se infacisiâ în biseric'a.

Valeabalvasnitia în 18 Iuliu 1877.

Comitetulu parochialu

În contielegere cu M. O. D. adm. protop. Stefanovicu.

1—3

Concursu pentru întregirea postului invetiatoreseu, dela scól'a conf. gr. or. rom. din comuna **Partosiu**, protopopiatulu Ciacovei, comit. Torontalu, pana in **8 septembrie an. 1877: s. v.** in care diua va fi si alegerea.

Emolumintele sunt in bani gata 130 fl. 10 meti grâu, 10 meti cucuruzu, 2 orgie de lemne, pentru invetiatoriu; 6 orgie de paie pentru scóla, 3 $\frac{3}{4}$ iugere de pamentu aratoriu, 6 fl. spesele scripturistice, 6 fl. spesele conferintieloru, 20 cr. dela una inmormentare unde va fi poftitu, cortelu liberu cu $\frac{1}{4}$ iug. de gradina pentru legumi.

Recurentii au se produca testimoniu despre absolvirea preparandiei gr. or. din Aradu; testimoniu de calificatiune; atestatu de moralitate, éra pentru a-si documenta deprinderea in cantarile bisericesci si tipicu, pana la diu'a alegerii se se presinte in vre o domineca ori serbatóre la s. biserica. Recursurile cu aci insiratele documente, se se adreseze respectivului comitetu parochialu catra concornintele D. Protopresbiteru Ioanu P. Seimanu in Ciacova.

NB. Alesulu aretandu progresu intru invetiatura cu tinerimea, póte avé speranti'a de imbunatatirea salariului seu. Partosiu in 20 Iuliu 1877. s. v.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu **Ioanu P. Seimanu**, m. p. protopresbiteru. **Zacharie Din'a**, parochu si presied. Comit. paroch.

2—3.

Se escrie pentru deplinirea aloru **trei vacantie cu 3 elevi in fondatiunea Zsigaiana din Orade-mare** pe anulu 1877/78. scolasticu.

Competintii sunt avisati a produce: a) Documentu cá sunt romani gr. or. nascuti din parinti romani gr. orientali. b) Testimoniu despre progresulu in studie in anulu precedente si despre conduita — portarea morala. — c) Atestatu de paupertate (seracia.) d) Certificatu medicalu despre sanatatea si integritatea fisica a recurintelui si despre ace'a cá este vaccinat (altuitu.)

Recursurile astfelu instruite sunt a-se-tramite pana la 20. Augustu st. n. (8 Aug. st. v.) v. c. la Redissimulu Dnu Simeonu Bic'a protopresbiterulu Oradii-mari ca la presiedintele subseminatulu Senatu. In diu'a susatinsa se va tiené siedinti'a de primire.

Oradea-mare 1. Augustu 1877.

Senatulu fondationalu.

2—3.

Pentru statiunea invetiatoreasca din **Rabagani**, Inspectoratulu Papmezeului cu care e inpreunatu urmatoriuulu salariu: In bani 80 fl. v. a. In bucate 12 cubule $\frac{1}{2}$ grâu $\frac{1}{2}$ cucurudiu; siese stengeni de lemne din care se va incaldi si scóla; stolele indatinat dele inmormentari; cuartiru liberu cu gradina.

Doritorii de a ocupá acesta statiune, sunt avisati recursele loru prevediute cu documintele preserise de stat: org: ale trimite Inspectorulu subscrisu pana la **15 August st. v.** in care di va fi si alegerea avendupana atunci a se presentá la s. biserica spre documentarea desteritatii sale in cantare si tipicu.

Rabagani 18 Iuliu 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Elia Moga**, protop. si inspect. scolariu.

2—3.

Pentru ocuparea postului de capelanu pre langa Protopresbiterulu si paroculu Comunei **Jamu**, Iosifu Popoviciu, Comitatulu Carasiu, se escrie prin acést'a cu concesiunea Vener. Consist. diecesanu din Caransebesiu cu de dto 17 lea Fauru 1877. nr. 86. bis. concursu cu **terminu pana la 21 lea Augusta 1877** candu se va tine si alegerea.

Emolumentele cu mentionatulu postu sunt: jumetate din sessia parochiala, jumetate din venitul stolariu indatinatu dela 115 case.

Concurentii au a tramite suplicile loru instruite in sensulu statutulu Organicu subscrisulu.

In candidatiune voru fi primiti numai acei carii voru produce atestatu de maturitate si atestatu de cualificatiune.

Iamu 20 lea Iuliu 1877.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine **Ioane Pauloviciu**, m. p. Parochu in Rusova Nona ca comisariu Consistoriali.

2—3.

Pentru statiunea invetiatoreasca la scól'a elementaria romana gr. or. de nou infiintata in comun'a **Kétegyháza** cottulu Békés ppresbiteratulu Chisineului se escrie concursu cu **terminu de alegere pe 21 augustu v. a. c.**

Emolumintele: 300 fl. v. a. cortelu liberu cu gradina, paie de incaldu, apoi din fondatiunea almásy-ana — pana ce vor fi 2 invetiatori — câte 26 fl. si stolele indatinat dele la inmormentari.

Recurentii se produca: testimoniu celu pucinu despre 2 cl. gimnasiali, precumu si de calificatiune din preparandia séu teologia si atestatu de moralitate.

Recursurile sunt de a se suscerne pana la **18 augustu v. a. c.** cátra Rss. d. ppresbiteru si inspectoru Petru Chirilescu in Kétegyház, avendu recurrentii a se presentá la s. biserica pentru de a-si aretá desteritatea loru in cele rituali.

Kétegyház, 20 julu, 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Petru Chirilescu**, inspectoru scolariu.

2—3.

In urmarea decisului vener. Consistoriu eparchialu, din 22. Iuniu a. c. Nro ^{1433/345} scol. pentru alegerea de invetiatoriu la scóla a 2-a de nou eriganda in **Siclou** (protopresbiteratulu Chisineului) cu acést'a se deschide concursu cu **terminu de alegere pe Dumineca in 14 augustu st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: bani gata 200 fl. v. a. — 10 cubule de grâu, — 5 cubule de cucurudiu, — 10 centenarie de fenu, — 7 orgii de lemne dintru care se va incaldi si scól'a, — si cortelu liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a dobandi acést'a statiune, sunt poftiti recursele loru prevediute cu documintele necessarii pana 12 Augustu a. c. ale subscerne la subscrisulu inspectore scolariu in Chitighazu (Kétegyháza). Clericii absoluti si preparandii cei cu clase gimnasiali, la candidare voru fi preferiti si se astépta, ca recurrentii pana la diu'a de alegere, in cutare dumineca séu serbatore se se presentadie la biserica din Siclou, pentru de a-si aratá desteritatea in cantari si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Petru Chirilescu**, protopresbiteru si inspectoru scolariu.

2—3.

In urmarea decisului consistorialu din 25 Noemvre 1876. Nr. ^{2839/666} scol. prin acést'a se deschide concursu, pe bas'a decisului consistorialu din 10 Augustu 1875. Nr. 1521 plen., pe Capelanu'a din **Fabriculu st. Ilie** incepciatu cu oficiulu invetiatoreseu, pana in **28 Augustu a. c.** candu se va tiené si alegerea, sub urmatórele conditiuni:

Capelanulu fiitoriu, carele va avé a portá si sarcin'a invetiatoreasca, are a folosi, afara de leafa invetiatoreasca, de 450 fl. un'a trei'a parte din sesiunea parochiala, un'a trei'a parte din tóte competintiele si tacsele birali si stolari dela poporeni biserice st. Ilie, si din fondulu bisericescu 200 fl. anuali, pelanga aceea cortelu liberu, si 6 orgii de lemne cu care are a se incaldi si scól'a; inse densulu debue sè fie absolvatu 8 clase gimnasiali, se fie depusu esamenulu de maturitate, sè fie absolvatu teologi'a cu calculi buni, si sè fie depusu esamenulu de cualificatiune éراسi cu succesu bunu.

Recurintii sunt avisati a substerne recursurile lor, indiestrate cu cele prescise, protopresbiterului tractualu Meletiu Dreghiciu pana in 27 augustu a. c., si pana atunci a se presentă, in vreo duminica seu serbatore, in biserica spre documentarea desteritatii sale in cele rituali si in tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Mel. Dreghiciu**, m. p. prot. Timis. si inspect. de scóle.

3—3.

Pentru vacant'a parochia *Homosidia et filia Cosiovitia* din prott. Fagetului, prin acést'a se escrie concursu, cu *terminulu pana in 24 Iuliu st. v. 1877.*

Emolumentele sunt: Un'a sesiune urbariala de 32 jugere estravilanu, birulu dela 77 de case cu stóla usuata.

Doritorii, cari voescu a competá pre acést'a parochia, au recursele lor a le instrúa conformu dispușetiuniloru stat. org. bisericescu si a le subscrerne Préonoratului Domnu protopresbiteru Atanasiu Ioanovicu in Fagetu.

Homosidia et Cosiovitia in 8 Iuliu 1877.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu mine, **Atanasiu Ioanovicu**, protopresbiteru.

3—3

Pentru postulu invetiatorescu dela scól'a de baieti din comun'a *Fibisiu* protopop. Lipovei se escrie concursu pana in *7 Augustu v. a. c.* in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt: 105 fl. v. a. 3 fl. 15 cr. pentru scripturistica, 28 Hl. de grâu, 12 metri cub. de lemne (din care are a se inoaldí si scól'a.) 12 metri de paie, 45 chgr. de clisa, 22 1/2 chgr. de sare, 9 chgr. de lumini, cortelu liberu cu gradina de legumi langa casa, 1/4 jugeru gradina estravilanu, si 4 jugere de pamentu.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati ca recursele lor instruate in sensulu stat. org. bis. si adresate comitetului parochialu, se-le subscrerna Prea On. Domnu protopopu Ioanu Tieranu in Lipova.

In fine competentii au a-se infaciosiá intr'una din Domici seu serbatori in comuna, spre a-si arată desteritatea in tipicu si cantari.

Fibisiu, in 3 Iuliu 1877. s. v. Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Ioanu Tieranu** protop. si inspectoru.

3—3

Pentru ocuparea postului de capelanu pre langa neputintiosul parocu Georgiu Popovicu din *Ciclova romana*, comitatulu Carasiu, protopresbiteratulu Bisericei albe se escrie prin acést'a, cu concesiunea venerab. Consistoriu diecesanu din Caransebesiu dto. 9 Iuniu. 1877. Nr. 515. bis. concursu cu *terminu pana la 6-lea. Augustu 1877*, candu se va tiea si alegerea.

Emolumentele cu mentionatulu postu sunt: jumătate din tóte veniturile parochiale.

Concurentii au a tramite subscrisului suplicele lor instruate in sensulu stat. org.

Ciclova romana, 3. Iuliu 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Iosifu Popovicu**, protopresbiter.

3—3.

Pentru amplerea definitiva a statiunei invetiatorescu dela scól'a noua din *Agrisiu*, Cott. Aradu, amesuratulu ordinatiunei V. Consist. dto 23 Sept. 1876. Nrulu ²¹⁶⁵/_{512 s. c.} se publica concursu cu *terminu de alegere 14. aug. a. c.* st. v.; legatele acestui postu sunt: 250 fl. v. a. 40 metirii cubici lemne, din care are a se inoaldí si scól'a, cortelu cu gradina gratuitu; cei ce voru reflectá la acestu postu sunt poftiti: se fie preparandi absoluti, de rei. gr. or. rom., se aiba testimoniu de cualificatiune, purtare morala buna, apoi se se presinte la s. biserica pentru recomandare in cele rituali; recursele instruite cu cele necesarii sunt a se adresá catra Comit.

paroch. apoi a se trimite inspectorelui cerc. in Selesiu-Cighirelu (Szöllös-Csigerel) per Pankota.

Agrisiu 3 Iuliu st. v. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Demetriu Pop'a**, inspectoru cerc.

3—3

Concursu, care se escrie pentru statiunea invetiatoresca dela scól'a a 2-a din nou infiintata in comun'a *Selesiu-Cighirelu*, inspectoratulu Agrisiului, Cott. Aradului, cu *terminu de alegere 15 August v. a. c.* Legatele acestui postu sunt: in numerriu 200 fl: v. a. 8 orgii de lemne din care are ase inoaldí si scóla, cortelu liberu si dela tóta imormentarea 30 cr; aspirantii sunt poftiti a produce testimoniu despre obsolvirea preparandiei si despre esamenulu de cualificatiune, atestatu despre conduit'a morala si se se presinte la s. biserica pentru a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu; recursele purtandu adress'a Comitetului parochialu sunt a se trimite inspectorelui cercuale in Selesiu-Cighirelu (Szöllös-Csigerel) per Pancota.

Selesiu-Cighirelu 5 Iuniu 1877.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine **Demetriu Pop'a**, inspect cerc de scóle.

3—3

Concursu, care pentru deplinirea statiunei invetiatorescu din comun'a *Araneagu*, Cott. Aradului, inspect. Agrisiului, conformu ordinatiunei Consist: dto 16 Oct. Nr. ²⁴⁴⁸/₅₅₃. s. c. 1876. se escrie, cu *terminu de alegere 21 August v. a. c.* Legatele acestui postu sunt: in numerriu 120 fl: v. a. 16 jug: de pamentu aratoriu, 12 orgii de lemne din care are a se inoaldí si scól'a, cortelu liberu, dela tota imormentarea 60 cr; recerintiele competintiloru la acestu postu sunt: se fie preparandi absoluti cu testimoniu de cualificatiune, atestatu despre purtarea morala, apoi se se presinte la s. biserica pentru recomandarea in cele rituali; recursele sunt a se trimite bine instruite inspectorelui cercualu in Selesiu-Cighirelu (Szöllös-Csigerel) per Pancota, purtandu adress'a Comitetului parochialu.

Araneagu 26 Iuliu 1877.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine **Demetriu Pop'a**, inspec. cer. de scóle.

Insciintiare.

3—3.

In urmarea recomandatiunei ven. consistoriu omanu gr. or. din Aradu, subscrisulu amu onóre a aduce la cunoscinti'a on. comitete pentru administrarea afaceriloru bisericescu, precum si la cunoscinti'a antistiloru comunali, si prin densii la a tuturor comunitatiloru, cá de mai multi ani in coce representu pre celea mai mari fabrice din tíera si din strainetate cu *campane* (clopote) si *recuise bisericescu* de totu felulu. Cu aceste obiecte am servitu la mai multe biserici si comunitati din dieces'a Aradului. Campane vechi, care nu se mai potu folosi se potu schimbá prin altele noue. Pentru campanele noue, atât pentru calitatea buna si solida, câtu si pentru sunetulu armonicu, pre langa una intrebuintiare regulata, subscrisulu garantezu in numele fabricei pe timpu de *cinci ani*. Sume mai mari, pre cari comunitatile nu le vor poté respunde deodata, primescu a se solvi si in rate.

Afora de campane si recuise bisericescu potu servi dupa placu si cu celea mai bune si nou construite pompe (spritie) pentru stringerea focului, precum si cu casse sigure contra focului si a spargerei (Wertheim), cu locomobile, masine de treeratu s. a.

In speranti'a, cá p. t. comunitati me vor onorá cu comande, me subseriu

E. Moskovits.

Depositu pentru Ungari'a si Transilvani'a, Aradu, strada principala (Föter) nr. 36.

Redactoriu respundietoriu: **Vinceniu Mangra.**

Cu tipariulu lui Stefanu Gyulai in Aradu.